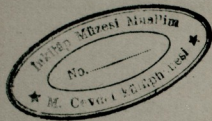

۱ تشرین ثانی ۱۹۱۷

صافی : ۱۷

برنجی سے

کتابخانه
مجموعه
عقبات

علم ، صنعت و اخلاق دار لفظی مجموع

آئنده وجوده کفن قلاسیق ادبیاتمزدکی مرثیه نك ناصل
ونه شکله نجل ایتدیکنی آکلاتمه مجبورکه، بونی لایقیله
پایه یلمک ایچون ده، ابتداء عرب ادبیاتمزدکی مرثیه بونی
عجمله کچه نه کی تحولاره اوغرا دغنی قصه چه ایضاح
ضرورتنده یز .

عرب ادبیانه مرثیه

شیعه دیه قدر الله ایدیان ادبی و شیعله سپاهنده ،
اسلامیدن اولکی عرب حیات و ادبیاتی آزجوق وضوح ایله
آکلاشیله یامکده در، جاهلیت دوری شعرلری اجنبی تأثیرلردن
اعظمی درجه دن مصون قالدینی کی دوغروندن دوغروبده
ملک حیاتیه علاقه دار اولدیقدن ، تاریخ نقطه - سندن جداً
امثال مزعد اولونه ییلیر . فی الحقیقه ، بادیه نك بوتون خصوصیتلری
کندیسنده طوبایلان بودایات سپاهنده ، اسلامیدن اولکی
عرب حیاتی تدقیق امکانی حاصل اولش ، اوزمانکی عربلرک
دینی ، آیینلری ، دوکون و ماتم مراسمی ، ضایفیلری ، عادت
و طبیعتلری آنجا بوضوئله اوکرمیلمشدر . « این قبیله نك
« کتاب الشعرا » سی ، « جاحظ » ک « کتاب الحیوان » ی ،
« ابوحنیفه دینوری » نك « کتاب النبات » ی ، آنجا جاحظه
شعرلرنک انجمن انجیه تدقیقه میدانه چقاییلن اولدندر .

ایشته بوندیقاندن آکلاشیلدیغه کوره ، اسکی عرب
حیاتنده - عربلرک اوزمانکی دینه و عالمه تشکیلاتنه کوره -
معین ماتم آیینلری واردی . « غوله زهر » و « روبرسون
اسمیت » کی اوروپا عالمی طرفندن تدقیق ایدیلن بویانلرده ،
بالخاصه قادینه مرثیه جیلک و وظیفه سی دوشیوردی .
اسکی عرب حیاتنده مرثیه نك اهمیتی کوستره جک بر جوق
تقبیل وارسده ، تطویلدن احترازاً یالکیز بر دانه سی ذکر
ایدیورز : اسکی عربلرجه « هاه » یعنی « باقرش » مشوم
بر حیواندی ؛ خلقت اعتقادینه کوره بر مقتولک قاتلندن انتقام
آلینامازسه ، اونک روحی باقرش شکل کیره رک قبری اوزرنه
قونار و « اسقونی اسقونی من دم قاتلی : قاتلک قاتلندن بکا
صو وروب صوسزلمی کیده رک ؛ دییه باغیره رک ، آنجا
انتقام آلینجه اوچوب کیده ردی . « لید » ک ، « ذوالرمه » نك
وداها سائر برطاقم شاعرلرک شعرلرنده بو عمومی اعتقادی
کوسترمن پارچه لره تصادف اولونه ییلیر . حضرت پیغمبر ،
اسلامیدن صوکر باویال اعتقادلرک حالا دوام ایتمه سی خوش
کوره دیکی ایچون « لاصفر و لاهامه » حدیث شریفیه باقرش
شامته اینانیمه سی منع ایتمشدی . ایشته بو تفصیلاته کوره

اوله ییلمه لی و عالمه ایچنده بوسلاحتی داهای کی اجر ایدیمیلیر -
ولایت ارکا توجیه ایدیلیدر . بابانک عالمه ریاستی اصل اولمغه
برابر ریاست فعلاً محلول قالدینی زمان ، نیچون آنا یا خود بویوک
اوغول و یا بویوک قیز طرفندن اجرا ایدیلرین ؛ بویوکنی تاقی به
کوره ولایت برحق دکل ، بوظیفه در ، وظیفه کیمک طرفندن
ایضا ایدیلورسه ، صلاحیت و اقتدارده اوکا عائد اولمالیدر .
مشروطیت ، تمثیل طریقله عالمه تلقیسنده بویکی یکی دوشونجه لری
دوغورمقله برابر ، ایش بولومله اختصاصک دوشوشمه سی ،
قادیلرکده اجتماعی حیاته واجتماعی ایش بولومله کیمه سی - انتاج
ایتمکده در . بوندن باشه ، مشروطیتک بوظیفه سی ده حقوقک دیگر
دائرلری کی عالمه حقوقده قانون حاله انراغ ایتک و منتظم
عکمه لره تودیع ایلمکدر . ایشته شرعی عکمه لرینک عدلیه
نظارتنه نقل و عالمه حقوقی ایچون بر قانوننامه تنظیمی عثمانی
مشروطیتک بوظیفه سی ده ایضا ایتدیکنی کوستریور .

ضیا کونک آلب

ادبیات مصاحبه لری

یزده مرثیه و مرثیه جیلر

۲

کچن مناله مزده ، تورک لک داهای - اسلام مدینتی تأثیری
آئنده قاتلندن اول وجوده کتیردکلی مرثیه لردن بحث
ایتمشک . تورکر آراسنده بوسلامیدن اولکی قومی ادبیاتک
دوامی دیمک اولان خلق ادبیاتیه ، بونک فوقده کی صفیره
مخصوص اولان عاشق ادیباسنده مرثیه نك و مرثیه جیلک
نه شکله درام و انکشاف ایتدیکنی آکلاشیلیمک ایچون ،
اولا قلاسیق ادبیاتمزدکی مرثیه لر حقدنه براز معلومات و برمک
ایجاب ایدر . چونکه ، عاشق ادبیاتمزدکی مرثیه لر اوزرنده
ایران ادبیاتنک و برم ایران تقلیدی قلاسیق ادبیاتمزدک بویوک
بر تأثیری اولمشدر ؛ بالخاصه مرثیه نك « کربلا » حادسه سنه
عالمه بر قسمی وارد که تمایله اسلامی - ایرانی عاملرک نفوذی
آئنده تشبیل ایش و قلاسیق ادبیاتمزدن عوامی عاشق ادبیاتنه
قدر سوزولوب ایش دیمکدر . بناء علیه بویاضاحانه کوره ،
منطقی برصیرا تعقیب ایدیمیلیمک ایچون ، اولای ، اسلامیت
دائره سنه کیردکن صوکر عرب و عجم ادبیاتلرنک تأثیری

عالم‌دور: «اگر اطراف‌ده دوست‌لریه آغلایانلر بو قدر جوق اولمسه کندیمی مطلقا تولدوروردم؛ اوت، کرچه اوتلرک هیچ بری بنم قارده‌شمه‌عنی قیمتده دکلدلر. لاکن اکثریتک بو المی، بنی، قارده‌شمک ابدی فراقه قارشى صبرلی بیایور. ایشته بوتون بو واقعه‌لر، حتی بالذات بومرئینک دلالت‌ایندیکی واتعه‌لر، بزه اسکی عرب حیانتده مرئینک و مرئیه جیلکک ناصل باشلادیغنی و نه قدر عمومی اولدیغنی ایضاح و اثبات ایده بیایر. بادیه جوجوقلری، حتی اسلامیتدن صورکاده، بو مرئیه جیلکی بر اقادیلر؛ اک‌عادی، اک‌اهمیتسر بر آدم‌ئولسه بیله، اولک اقباقی مطلقا ططه‌لی مرئیلر سویله مکدن واز کچیبورلردی. لسان و ادبیات علم‌لرندن «اصمی» نك بر حکایه‌سی بوعتبار ایله‌ک، «هدر: «اصمی» بادیه‌دن کچرکن بر قبر کنارنده بر قادینک او طوروب آغلادیغنی و محتشم بر مرئیه او قودیغنی دیوار، دیکلمک مقصدیله یانه کیده. مرئیه شو مآله ایش: «کوزهل و کریم اخلاقیه هر بیلر اینجه یکانه اولان ابو مالک تولدی دیدیلر، دوشوندم؛ بوندن بویله لطف و کرم دیله‌نک، بویک ایشرده یاردم ایشه‌مک، بوسوده‌کی دوشانلره مقابله‌ایمک اینجون خلق کیمه کیده جک؟ بونلری یاپان آرتق‌طوراق آتنده؛ دییه اچیم و آغلادم. بو اوصافه کوره تولونک مطلقا بویوک بر آدم اولاجغنی تخمین ایدن «اصمی» اولک کیم اولدیغنی قادینه‌سورار؛ برچولهاک دامادی اولدیغنی آکلانجه، حیرت و حذله اورادن واز افاشلیر... مرئینک و مرئیه جیلکک اسکی عرب حیانتده نه قدر عمومی و مهم اولدیغنی کور-ترجمه‌جک داها بو کبی یوزلرجه مثال صایایلایلیر.

اسلامت اسکی جاهلیت اعتقادلری بیقدقندن صورکا، طبیی، مرئیه‌لرک اسکی دینی مایه‌لری قلمادی. فقط بوحال مرئیه جیلکک دوامته بر مانع تشکیل ایدمه‌دی. اساساً داها عاقه صاحب‌لرینک زمانده بیله دینی اولقدن زیاده بادیی برماهیت قازانمش اولان مرئیلر و مرئیه جیلک، آرتق خلقت روحه و ذوقه تامیله کیرمشدی؛ بناء علیه، حضرت پیغمبرک ارنحالرنده احبابدن برجوخ مرئیلر تنظیم ایتدیلر. مستطرف ترجمه‌سی «ناه» حضرت ابوبکر، «ک»، «ابو-سنان» «ک» و «حضرت صفیه» نك مرئیلری ذکر ایدیلکده؛ کذلک «حضرت ابوبکر» ک ارنحالنده «حضرت عمر» ک مرئیه سویله‌دی‌کده مرویدر. مرئیه‌لرک اسلامیت دورنده نه قدر مهم و مؤثر اولدیغنی کور-ترجمه‌جک اوافق فقط منیدار بروقه وارد؛ برکون کنج بر قیز حضور نوییه کله‌رک، امر نبوی ایله اعدام ایدیان بابایی اینجون سویله‌دیکی بر مرئیه‌نی او قودی.

عرب‌لره مرئیه‌نک ابتدا تولوره آغلامق صورتده باشلادیغنی بونک ایلک زمانلرده صرف دینی وادها مؤخر زمانلرده ایسه «دینی - بادیی» برماهیق حائر اولایغنی کندی کندینه تطاهر ایدر. اساساً «مرئیه» کله‌سک اشتقاقده بونی صریح بر صورتده کورسیتیور: «رئی» تولونک محاسنی یاد ایدرک آغلامق معناسته‌در. اسلامیتدن اولکی عرب ادبیاتنک بر جوق محموللری طبیعتیه ضبط و حفظ قلمیده‌مده‌کی جهته دینی ماهیق حائر اسکی مرئیه نمونه‌لریه مالک دکلز. یالکنز، مرئیه وادها زیاده بادیی برشکل آلدقندن صورکا وجوده کلن مهم واک اسکی بر نمونه واردرک، اوده، اک بویوک عرب شاعریمی صایایلان «خنساء» نك مشهور مرئیه‌سیدر: «صخر» و «معاویه» آدی ایکی قارده‌شک برقیله قاوغانسته وفاتی اوزرنیه یازدینی «بذکرنی طلوع الشمس صخره» مصرعیه باشلایان بومرئیه، بوتون ادبیات و محاضرات کتابلرنده اک کوزهل بر نمونه اولق اوزره ذکر ایدیلیر. اساساً «خنساء»، اصل مرئیه‌چی اولق صفتیه شهرت قازانمیش؛ قادین اولمسی و اوزمانکی عاله تشکیلاتنه نظراً ارکک قارده‌شلرک مآمنه زوجهلر قدر قیز قارده‌شلرکده اشتراک مجبوریتده بولونمسی، «خنساء» نك مرئیه‌لرنده‌کی صمیمیتکه بویوک بر تأثیر اجرا ایدیوردی؛ اوزمانکی عرب شاعرلری آراسته، فلاکت مسابقه‌سته جیقمق و بونی بر مفارقه وسیله‌سی یایمق عاقده واردی: مشهور «هد بن عتب» بویوک شاعر، نك کندییی هر بیلرک اک بویوک فلاک‌ایسی دییه اعلان ایتدیکنی دوتیجه، «عکاظ» پنازند دومتی «خنساء» نك دومتی یاتنده دوردورتمش، وکندینکده بابایی، عجمه‌سی، قارده‌شئی غیب ایتدیکنی سویله‌رک بوشرفک کندینسه عاذه اولدیغنی ادعا ایتشدی. «کتاب‌الغانی» بونک اوزرنیه بویکی شاعر، آراسته‌معلوم بر مفارقه جریان ایتدیکنی سویلیور.

بوجاهلیت دوری مرئیه‌لرینک ترتیب طریزی یعنی «شه‌ام‌سی» هان هان دکیشمز؛ شاعر، اولاد دودینی ددرین المی اوزون اوزون آکلانقدن صورکا، تولونک بویوک‌لکنی، قهرمانلقلری، عالی جاباغنی، اک مبالغه‌لی بر شکلد، ترم ایدر؛ و نهایت، اولک انتقامی آتی دنیا کیملره ترتیب ایدیورسه اونلری انتقامه دعوتله اترینه نهایت ویریز. مثلاً «خنساء» مرئیه‌سه کونشک طلوعیه باشلاهیرق، بو مظهرنک، شان و شرفده کونسه بکزمین قارده‌شئی خاطر لایغنی سویلیور؛ صورکا بردن بر قارده‌شک خاطرسته خطاب ایدرک: «نور تولوق بریم زیارت ایدیلنجیه قدر سنی اونو تمام؛ دییه فریاده باشلایور. بونی متعاقب کان پارچهلر، ایلک بویوک‌لکنه و تولونک مفارخینه

پیشکش، اسلامیت نہ سوکرا کی شاعر لری ایچون قابل اولامازدی .
آرق ادبیات ، بکی حیاتک ایجابانہ کورہ بکی بجرالہ کیرمک
بحوریتقدہ ادبی ...

عرب ادبیاتک الک اسکی و تارینجہ معلوم دورہ سی ، معلقہ
شاعر لریک ابتدائی چولی و صبری دورہ لری ترنم ایستکری
زمانہ . اولردن اولکی اثرلر ہان ہان الہ کیمہ مدیکی والہ
کچن بعضی محدود پارچہ لری کافی بروکری ایذیلہ مدیکی ایچون ،
عرب ادبیاتک معلوم اثرلہ مستند ایلیک ثبت دورہ سی . معلقات
ایلیہ باشلا یور . ایستہ عرب شعرینک بودورہ آلمش اولدینی
باشلیجہ معین شکل ، قصیدہ ، دن عبارتد : بوتون معلقات
بومعین شکل دائرہ سندہ یازلمش ، ہیچ برشاعر اونک طیشہ
چقمق جساتی کورستہ مشدی . دیمک اولورک اسلامیتدن
بریحق ایکی عصر اول ، عرب ادبیاتلہ . ہان بکناہ طرز
اولارق ، باشلیجہ ، قصیدہ ، بی یولورز .

عجبا اوزمانکی تاقیہ کورہ قصیدہ ، نہ ایدی ، ونہ صورتہ
تشکل ایدہ یامشدی ؛ بو مسئلہ لردن برنجینک جوانی ، معلقات
الزہدہ بولونمق حبیلہ یک تولایدر : قصیدہ اولا برقیلہ یک
قونوب کچمش اولدینی ایصیر یوردلرک وصفیلہ باشلار :
اسکدن ، سوکیلیسک منسوب اولدینی قیلہ یک یاشادینی یور ،
شاعرہ برچوق خارلہ اولاندیرر ؛ متأثر اولان شاعر ،
آرقاداشلرینہ براز دورہ لری رجا ایدہ وبونی متعابت آفرلہ
یعنی سوکیلیسہ قارشو دودینی آشین استباقی ، دہرین تحسری
آکلاتنہ قویولور . آرق ہر کسک دق شاعرک شخصیتی
اوزرینہ چہ ورلشدر . شاعر بونک اوزرینہ کندی سرکشتر لری ،
بادیہ دہکی زحمتی حیاتی سوزشلہ آکلاتقدن سوکرا ، قصیدہ بی
کیمہ تقدیم ایدیورسہ اونک بووککلکری ، کرم و سخاوتی
مدح ایلیہ اترینہ نہایت ویر . ایستہ ابن قتیہ ، نک ویردیکی
معلوماتہ وبالذات معلقاتدن اسہ باط ایدیہ بیلدیکنہ کورہ ، عرب
قصیدہ سنک ماہیتی بودر . ابن خلدون ، دہ مشہور مقدمہ سندہ
بونی تأیید ایتکدہر : شعر عربی وزندہ مساوی و حرف
اخیردہ متحد قطعہ لری منحل اولان کلام اولوب بو قطعہ لردن
ہر برینہ بیت و متحد اولدقلری حرف اخیرہ روی وقایہ
اولندن آخرینہ قدر مجموع کلامہ قصیدہ تسبیہ اولونور .
ہر بیت کندی افادہ ترکیبہ سندہ مفرد و مستقل اولوب شویلہ ک
ماقبلندن و مابعدندن تقریب و افراد اولونسہ مدح ویا تفرل
ویا مرثیہ بابلرندن ہر ہانکینہ دائرہ ایسہ کندی پایندہ بر
کلام نام اولور . بآء علی ذلک شاعر اول بیت کلام تام و مستقل
اولارق تنظیم ایتکہ چالیشیر . بعدہ دیگر بیت دخی بووجہلہ

یاد آکبا ان الامثل مظنہ ، مصرعیلہ باشلایان بومرثیہ او قدر
صمیمی و کوزلدی کہ حضرت بیقمر جوق متأثر اولدی ...
فی الحقیقہ مرثیہ یک بوتانیتری ، سوکرالری دہ ، بویوک برقوتلہ
دوام ایستدی . مرثیہ یک دینادہ منع ایدیلہ مش اولماسی ،
دوام وانکسافنہ طبیعی تأثیر ایستدی : امویہ سلطنتی تشکل
ایستکدن سوکرا آرق شاعر لریک برقیسی سربلردہ یاشامشہ ،
حکمدار لردن بویوک احسانلر آلمشہ ، والیرک یاندہ موقع
قازانمہ باشلامشدری ؛ بونک ضروری بر نتیجہ سی اولارق ،
آرق شاعر لری توان حکمدار لری ، یاحود وزیر لری اوزون
مرثیہ لری یازدیلر ؛ وبو حال طبیعیلہ عباسیلر وداہا سائر اسلام
حکومتلری زمانندہ دوام ایستدی . اسکی ادبیات کتابلرندہ
بودورلہ یازلمش برچوق معروف مرثیہ لری تصادف اولونہ یلیر :
« ابن المقفع ، نک ، یحیی بن زیاد ، ، ابو عطاء سندی ، نک
« ابن ہبیرہ ، یہ ، حسن بن مطہر اسدی ، نک معز بن زائدہ ،
« مقاتل بن عطیہ ، نک ، نظام الملک ، ، « ابو الحسن علی بن
محمد الانبازی ، نک ، نصر الدولہ ، یہ یازدقلری مرثیہ لری کی .
بوتون اودورلہ یاشایان شاعر لریک دیوانلری تدقیق ایدیلہ ک
اولورسہ ، بوقیلدن بیکلر جہ مرثیہ داہا الدہ ایدیلہ یلیر .
بویلہ باشقلری حقندہ مرثیہ سولہ ملک ، بردر جہ اترد « نغزہ
عد اولویلہ کچی چہلہ ، شرعآدہ جائز حتی مستحجبر ؛
« مستطرف ، صاحبی برچوق حدیث و سیر کتابلرندن نقل
نغزہ یک اسلامیتدہ ماہیتی اوزون ازادیہ آکلاتیور .
فقط شاعر لریک حکمدار لری یاحود والیرہ ، وزیر لری مرثیہ
یازمہ لری ، شریعتک ایجابانہ رعایت آرزوسندن دکل ، داہا
زیادہ ، جائزہ اشتیاقدن ایلیری کلوردی . سرائی شاعر لری ،
توان ولی نعمت لری قارشو قدر شناسقلری کوسترمک
صورتیلہ بکی حکمدار لری یارمانی آرزوسندن ، یک طبیعی
قودتولامازلردی . اسلام سلطنتلری زمانندہ مرثیہ یک بوشکل
جوق توسع وانکشاف ایتکہ برابر ، جاہلیہ زمانلرندن
قالان اسکی صمیمی مرثیہ یک شاعر لریک بالایی ، قاردہ شلری
ایچون مرثیہ سولہ ملری عاقدہ دوامدن کری قالدی .
مع مافیہ بوتون دورلہ مثلاً « خناس ، کی صرف مرثیہ یکسلک
مشہور بر شاعرہ تصادف احتمال یوقدر ؛ مرثیہ دائرہ سی
اسلامیتدن سوکرا نہ قدر انکشاف ایتش ، کنیشلہ مش اولورسہ
اولسون ، ہیچ بر زمان جاہلیت رفتہ کی قوتی ، ماہیتی ،
صمیمی لکئی امام مشدی ؛ چونکہ بودایی نوع ، او وقت
دوغرودن دوغریہ خلقت دینندن ، اعتقاد وعاتلرندن ،
خلاصہ روحک کہ صمیمی کوشسندن قویوردی . مرثیہ یکلیکی
دخی و قوی روظیفہ کی تلقی ایدہ جاہلیت دوری مرثیہ جیلرینہ

« غزل ، فخر ، مدح ، هجاء ، تناب ، اعتذار ، زهد ، رثاء ، تنهت ، وعید ، تحذیر ، حاسات ، زهریات ، خریات ، مواظط ، کی مختلف نوعلر بولوندیغنی سوبله دکلری کی ؛ « ابو زید انصاری » ، « جهره اشعار العرب » ، عنوانی ائرنده کی جاهلیه قصیده لرنی « معاقات ، مجهرات ، متقیات ، مذہبات ، مرثی ، مشویات ، ملحسات ، نامله یدییه آیریسیور . کذلک « ابن تمام » ک مشهور « کتاب الحماسه » سندده کی اونی بایند بری ده « باب المراثی » در . « بابی الانشیا » بحرری « سایان پاشا » ، « قصیده نیک مقاصد عیدیه اوزرینه انشیا قیلنه بیله جگنی » آکلا دینی جهله ، اونی اسکیلره اتباعاً . « مناجات ، نعت ، مدحیه ، هجویه ، مرثیه ، فخریه ، عنوانلریله مختلف قسملره تفریق ایتشدی .

« قصیده » نیک باشلی باشه برنوع دکل ، مختلف عنصرلری آیری آیری - یعنی بر برینه قاریشیه برق مستقلاً یا شایه جق صورته - طوبلاش برده مجموعه ، اولدینی یوقاریکی ایضاحات ایله آکلا شیلده قدن صوکر ، بونک ناصل وجوده کلدیکی مسئله سی قالدور . قصیده نیک معلقاده کوردیکمز شکلی ، قطعی اولارق ادعا ایدیله بیلیرکه ، مؤخر بر دورمه نیک محصورلیدر . اساساً غنیمده بونی تأیید ایدیور : روایت کوره ، هر بلرده ایلیک اول قصیده سوبله ی ، میلادی بشتنجی عصر رجالدن « مهمل » در ؛ ائرلرندن پک آزی قالابیلش اولان بوشنا عردن صوکر قصیده طرزی عرب شمرینه کیرمشته ده ، « الشعر والشعراء » صاحبه نظرآ ، قصیده یه اصل قطعی شکلی ویرمن ، اونی اوزاتان ، متنوع ومنکشف بر حاله کتیرمن ، آغلایان ، اینجه و ظریف غزللر وجوده کتیرمن ایلیک شاعر « امرؤ القیس » در . « مهمل » دن دها دوغروسی « امرؤ القیس » دن ازل ، عرب ادبیاتنک اصل اسکی محصورلری ، « هجاء لر » ، « رثاء لر » ، « سن نیل Saint Nil » ک - میلادی ۴۰۰ ده - روایتی وجهله سینا عربلرینک اوزون بولجقلردن صوکر بیکار باشلنده ترم ایتدکاری شرقیلر ، « سوزومه ن » Sôzomène - اسنده میلادی بشتنجی عصره منسوب بریونان دورخنک خبر ویردیکی حرب تورکولری ، بسیط و ابتدائی عشق شعرلری کی شیلر ایدی ؛ و بونلر اکثرشله « رجز » دینلن ابتدائی وزن ایله سوبله نیوردی . مؤخرآ ، یاواش یاواش ییشین بر طاقم شاعرلرک وزنده اجرا ایتدکاری تعدیلات و اصلاحات ، بو مختلف طرزلرک انکشافی اوزرنده تأثیرلر اجرا ایتدی ؛ و نهایت « امرؤ القیس » ، ییشنجه ، دها کندن اول بو مختلف عصرلرک بر لرلیله امتزاجندن حصوله کلکه باسلایان قصیده شکلی معین و مضبوط برحاله صوفورق تئیه

باشقا کلام اولیق اوزده ایراد ایلر . بر قدن فن آخره و بر مقصوددن مقصود دیکره خروج و انشقاده اولکی ایکنجیه مناسب و کلام تنافردن بعد اولاجق وجهله مناسبت کوزمه تیر . نیتکه تمیزلن مدحه و صحرا ایله طوللر یینی ویرانلرده طلل دینلن تمیل بقیه و اثرلری وصفندن رکاب واسب و طیف وصفته و ممدوحک وصفندن تومک و عساکرینک وصفه و مرثیهده اظهار حزن و کدردن متوفانک مدحجنه استطراد و انتقال ایله دیک کی ... عرب ذوقی ، اسلامیت دائره سنه کیردن سائر قوملرک و قلدردن تمامیه مستقل بولوندورمق غایه سی متعصبانه تعقیب ایدن « ابن خلدون » ، بونلردن هپسنگ معین بر طرز واسولی اولدیغنی واونلردن اصلاً آیریماق لزومنی ده سوبیلور : « قون کلامدن هر قنک اسالیب مخصوصه سی واردرکه اسالیب مذکورده اول قنده احوال و انحاء مختلفه اوزره بولونور . نیتکه کیم شمرده - سؤال طولل ، طلوله خطاب ایله اولور ؛ یاخود رفیقنک توفقی استدعا ایله اولور ؛ یاخود طلل اوزرینه بکا ایله ملرنی رجا ایله اولور ؛ یاخود مخاطب غیر معیندن استهفام جواب ایله اولور . و نیتکه کیم تحیت طولل غیر معیند سلام و یرمک اوزره مخاطب غیر معینه امر ایله اولور ؛ و یا طوللک سقنه دعا ایله اولور ؛ و یاخود بر تدن طوللک سقنی استدعا ایله اولور . و نیتکه کیم مرثیهده اظهار حزن و کدر استدعا ای بکا ایله اولور ؛ یاخود حادثه یی استعظام ایله اولور ؛ و یا متوفانک مفقود اولماسندن ناشی اکوان حقدنه مصیبتک وقوع و احاطه سن امضا وتسجیل ایله اولور ؛ و یاخود جماداتدن متوفا ایچون کدر ایتمیلری رد و انکار ایله اولور ؛ و یاخود متوفانک خصمه تنهت و تشبیر اختلا اولور . سائر انواع و قون کلامده دخی بونلرک امثال و نظائر کی کتیرده ... « ابن خلدون » ک کندیسندن بوبوک بر حرمته بحث ایتدیکی « کتاب عمده » صاحی « ابن رشق » ده ، مشهور بر مظلوم سنده ، یوقاریکی مطالعاری مؤید بر جوق ملاحظه در میان ایدیور . شیمدی ، بوتون بویضاحاتی لایقته ترکیب ایدمک اولور سه ق ، « قصیده » دینلن طرزلرک ، مرثیه ، مدحیه ، فخریه ، تغزل کی بر جوق مختلف عنصرلری طوبلاش مرکب بر « خلیفه » ، دها دوغروسی - بوتون بو عنصرلر قصیده ده دائما بریردن آیری و مستقل دوردقلری ایچون - بر « مجموعه » اولدیغه حکم ایدیلیر . ذاتاً « قصیده » کله سی ، اشتقاقه کوره ، هر هانکی بر قصیده مقرون اولارق سوبله تن شی مناسنه کلیر . یوقسه اونک ، مؤخرآ آلدینی شکله باقرق قصیده یی مدحیه ظن ایدنلر ، بو طرزلرک تاریخده کی منشأ و انکشافندن غافل بولونیورلر دیمکدر ، عرب ادبیات عالمی ، کندی ادبیاتلرده

سو کیلینسٹک مزاری باشندہ اسکی بختیار کونلری آقارک
آغلایان شاعرلہ ، کچن کوزمل خاطرملری دهرین وصیمی بر
تاترلہ اکلہن صنعتکار آراسندہ هیچ بر فرق بولوناماز ؛ و
ایشتہ «مرثیہ» دنیان نوعده ، نہ کی مختلف شکللر آتندہ
تجلی ایدررسہ ایقسون ، عینی متأثر روح افادہسی ، یعنی
دورنی بر ملک خارجلہ شمشیدر . بو اعتبار ایلہ دوشونہ چک
اولورسوق ، اسکی عرب قصیدہ سندہ جدآ یوکسک بر مرثیہ
عنصری بولماق قابل دکلدر . فقط اسلامیتدن سوکرا ، بو
عنصر قصیدہ لردہ هیچ بر زمان جاهلیتدکی درجده یوکسک
و صیمی بر تجلی کوسترمہ مشددر : نولور ایچون سوبیلہن
مرثیہ لردہ اولدنی کبی...

کرک نولور ایچون تنظیم ایدیان مرثیہ لر کرک قصیدہ لرک
باشلانچیدہ کی مرثیہ عنصرلری اسکی عرب حسابندن
دوغرودن دوغری بہ دوغش بر ، وجود اولدقلری ایچون ،
اسلامیت زمانندہ و سلطنت دورلرنده اسکی کی یایہ مامہ
محکوم ایدیلر . حقیقتاً سدہ اولہ اولدی ؛ بو طرز اثرلر کیمت
اعتباریلہ جو غافلہ بیلہ کیمت نقطہ سندن مدہش بر انحطاطہ
اوغرادی . فقط دیکر طرفدن ، یکی حبات کی احتیاجارنہ
کودہ ، یکی بر طاق نوعلر دوغور ، یاخود اسکی نوعلر شکل
وامتاتلری زمانک ايجابانہ کوردہ دیکشدر بیورلردی . ایشتہ
بو نقطہ دن تدقیق ایدہ چک اولورسوق ، قصیدہ لردہ کی اسکی
«نہ لہزی» عنصرینک ، مؤخرآ تصویری رقمہ زمانانہ بر مابہت
آلدیگی کوردہ سیلیرز : «الخریجی» «مجرى» ۱۹۷ دە بغدادک
باشتہ کلن فلاکتلر حقدہ اوزون بر قصیدہ یارمش [طبری ،
اوجنچ جلد] واولنری برر برر یاسلی بر لسانلہ تصویر
ایلہ مشددر : «ابن المیز» «عجمی» «متشد» ک مظفر یانی
اوزون بر قصیدہ ایلہ نتوجہ چالیشمشدی . کذلک ، «تمام
بن علقمہ» ، «یحیی بن حکم» «ابوطالب» کبی برچسوق
آدملرک اسبابیا مسلمانیلری حقدہ کی منظوم اثرلری دہ آزچوق
بر مرثیہ مابہتی حارڈی . ایشتہ بو صورتہ مرثیہ دائرہ سی
کیشلہشمش ، فردی فلاکتلرہ قارشى چیساریلان بر فریاد
ماہیتدن باشقا ، ملی مآثرلہ قارشى دہ آجی بر صیجہ شکانی
آتش اولیوردی . بولنردہ «لیرزم» ایلہ برابر «داستانی»
عنصرده کنیش بر نسبتہ بولوغتددر . بو قصہ ایضاحات ،
عرب مرثیہ سینک مختلف نیج مللری - قندہ کی بوتون معلوماتی
طبیعی احتوا ایلمہ ککہ برابر ، عجم و تورک ادبیاتلرنده مرثیہ ک
نہ شکلدہ ونہ کی عاملر تحتدہ دوغوب انکشاف ایتدیکی
آکلاتہ بیلیمک ایچون کافی بر مدخل تشکیل ایدہ بیلر امیددیز .
کوسریلی زاده محمد فزاد

موفق اولدی . داما «مہلہل» زمانندن بری تشککہ اوغراشان
قصیدہ طرزینک ، «امروا القیس» کبی بوبوک برصنعتکار اندہ
قعلی شکلی آلمای غایت طبعیدر .

قصیدہ نامی آتندہ فقط بر نولونک خاطرملری ترنم مقصدیلہ
یازیش اولان مرثیہ لردن یوقایدہ بحث ایتشدک ؛ بورادہ ،
قصیدہ لردہ همان عمومیتلہ بولونان «مرثیہ» عنصری حقدہ
براز معلومات ویرمک ایستدز . داما «معلقات» دن باشلاہر قی
عمومیتلہ عرب قصیدہ سینک مابہتی حقدہ ویریان معلومات ،
اوندہ کی مرثیہ عنصرین کی صریح اولارق کوسترمہ بیور :
قصیدہ ک باشلانچہ ، حقدہ ، مکمل بر «نہ لہزی» در .
سو کیلینسٹک وقتلہ او طور و ب صوکرک ترک ایتدیکی محلدہ کی
اسکی اوجاق برلری ، سیہالانش طاشلری ، چادرلرک
اطرافتہ آجیلان انجہ یاغور آرقی ، چادر قازقلرینک
ابوبق برلری ، اسکی دو کونلری کوردن و آرقاداشلری دہ
کندیسیلہ برابر آغلامہ دعوت ایدن ایلمک شاعر «امروا القیس» در .
اوندن سوکرکی بوتون جاهلیہ شاعرلری کندیسیتہ تبعیت
ایتیلر ، «عرو بن کثوم» دن باشقا ہیسی ، قصیدہ لرنہ
بو صورتلہ باشلانلردر . چول شاعرلرینک ک صیمی واک
طبیعی بر صورتہ سوبیلہ دکلری بو قصیدہ باشلانچیلرینک
نہ کوزمل برر مرثیہ سیلاییلہ چکنی کوسترمک ایچون ، اساساً
تورجہ مترجم اولان بعضی پارچلری عیناً نقل ایدیورز :

بکا تلبت ویرمک ایچون پیندکلی حوالتی دوردورارق ،
آرقاداشلریمک «حزن و کدرہ ملول اولما» صریایت ، جلات کوسترمہ
دینکلی دوشوندم . ای ایکی رفیقہ ، دورک ؛ سو کیلینسٹک
«دخول» ایلمک «حول» «توضیح» ایلمک «قرآن» آراسندہ قولملک
پیندکلی بوردی آثارق آغلامیم ... میکک دورقوان برصنعتکار
کی ایکی مختلف مافندن وزان شال وجوب روزکارلری ، برینک تورتدیکی
بقیہ آناری دیکری آیدنی ایچون ، هنوز اوربردہ سو کیلینسٹک قالان
اوجاق علی وسائرہ کی شیلر علو و مندوس اولمئدر . ہم درمک
دواسی ، تلبک شامی بول بول کوزلر شادیدر . فقط بورادہ آغلامچہ دہ
بر خاطرہ قلاشک ... [«امروا القیس» «معلقہ سندن]

«خرلہ» نک «تہمد» چاقیلردہ براندیگی اسکی یوردک آناری
اونک دینلرنده کی دوکہ بقیلری آکدیورر . بکا ارادہ آرقاداشلریم
حیوالمز دوردورارق «بوتدر معلومات کوسترمہ» «مالک اولامقک»
براز منجبلہ اول ؛ دیورلردی . سو کیلینسٹک آریلرک ، صیاحیلر
اونی حامل اولان کاربانک مور کولچرین باقارکین یکدیگرکین کوسترمہ
دیزیش بیکنل کیرلہ بکزمیم ... [«طرفین الید» «معلقہ سندن]

قصیدہ باشلانچیلرینک نہ قدر سادہ و مؤثر برر مرثیہ
عد ایدیلہ بیلہ چکنی کوسترمک ایچون اوج معلقہ دن آلدیغز
شو اوافق نمونلر ، اسکی عرب شعرندہ «نہ لہزی» عنصرینک
نہ قدر مهم بر موقع طلوتدنی آبانہ کافیدر . «آندہ شعیہ»
نک ، «پاری» نک ، «لاماتین» ک مرثیہ طرزینده کی اثرلری دہ ،
تمامیلہ . بو یوقارکی نمونہ لردہ یاشایان روح ایلمک تجلی ایتکددر .